

YKSITYISTEN ARVONLISÄVEROTON SOSIAALIPALVELU TOIMINTAOHJE PALVELUNTUOTTAJALLE

TAIVALKOSKI
Tuhansien tarinoiden pitäjä

1. KOTIPALVELUJEN JA NIIDEN TUKIPALVELUJEN MYYNTI voi olla arvonlisäverotonta, jos palvelut myydään sosiaalihuollon tarpeessa olevalle henkilölle sosiaalihuoltopalveluina. Yksityiset palveluntuottajat voivat myydä sosiaalihuoltopalveluja arvonlisäverottomasti vain, jos toiminta on sosiaaliviranomaisten valvomaa.

Sosiaalihuollolla tarkoitetaan toimintaa, jonka tarkoituksena on:

- lasten ja nuorten huolto
- lasten päivähoito
- vanhustenhuolto
- kehitysvammaisten huolto
- muut vammaisten palvelut ja tukitoimet
- päihdehuolto
- muu tällainen toiminta

Kotipalvelut ja niiden tukipalvelut

Kotipalvelujen ja niiden tukipalvelujen myynnit voivat olla sosiaalihuoltopalveluina arvonlisäverottomia. Arvonlisäverolain (1501/1993) 37 §:n mukaan arvonlisäveroa ei suoriteta sosiaalihuollona tapahtuvasta palvelujen ja tavaroiden myynnistä.

Kotipalveluilla tarkoitetaan esimerkiksi asumiseen, henkilökohtaiseen hoivaan ja huolenpitoon, iästä, heikkokuntoisuudesta, vammasta, toipilas, perhetilanteen, toimintakyvyn, rasittuneisuuden, synnytyksen, vamman tai sairaudesta johtuen eivät pärjää yksin jokapäiväisten askareiden kanssa sekä lasten ja nuorten hoitoon sekä kasvatukseen ja huoltoon liittyvistä syistä. Arvonlisäverovapaus koskee sekä laitoshuollon että avohuollon muodossa luovutettavia palveluja ja tavaroita sekä muuhun tavanomaiseen elämään kuuluvia toimia tai niissä avustamista.

Kotipalvelujen tukipalveluilla tarkoitetaan

- Ateriapalvelu esim. kotikokkipalvelu, ateria kotiin tuotuna ja leivonta. Ruokahuolto kodin ulkopuolella voi olla verotonta sosiaalihuoltoa, jos palvelun tuottaja täyttää verohallinnon ohjeen vaatimukset. Myös esim. asumispalveluun tai laitoshuoltoon kuuluvaa ateriapalvelua pidetään kotipalvelun tukipalveluihin rinnastettavana palveluna.
- Siivous esim. perussiivous, ikkunoiden pesu ja suursiivous.
- Vaatehuolto esim. vaatteiden pesu, viikkaus, korjaus, vaatekaappien järjestely ja mattojen pesu.
- Kauppa- ja muut asiointipalvelut esim. kauppa, apteekki ja virastoasioissa avustaminen.
- Kuljetus- ja saattajapalvelu esim. lääkärissäkäynti.
- Kylvetyks- ja saunotuspalvelu esim. kylvetyksessä ja pesussa avustaminen.
- Turvapalvelut esim. tarkistuskäynnit ja hälytyspalvelut.
- Sosiaalista kanssakäymistä edistävät palvelut esim. ikäihmisten päivätoiminta ja ulkoiluapu.
- Lumityöt - ja pihatyöpalvelut esim. lumityöt koneella, pienet lumityöt, rappujen puhdistus lumesta, kattojen lumenpoisto, haravointi, pensasaidan leikkaus, nurmikon leikkaus, puiden halkominen ja puiden kantaminen sisälle.
- Henkilökohtainen avustaja esim. viriketoimintaan avustaja ja avustaja kotiin.

Arvonlisäverottomuuden ehdot lastenhoidossa

- Jos palvelu vastaa kunnan järjestämää päivähoitoa, on palvelu arvonlisäverotonta. Palvelujen verottomuus edellyttää, että lapsen päivähoitosta (esim. perhepäivähoidosta) on tehty hoitosopimus ja suunnitelma.

- Myös tilapäisen lastenhoidon palvelut voivat olla alv 0 %. esim. jos kyseessä on työperusteinen päivähoito eli vanhemmat ovat töissä päivähoiton aikana. Myös äidin synnytyksen jälkeinen väsymys ja äidin väsymys lasten ja – kodinhoidossa voivat olla alv 0 % sosiaalipalvelua.
- Myös yö- ja vuorotyötä tekevät vanhemmat saavat lastenhoidon verottomasti.
- Perhepäivähoitaja on merkitty luetteloon yksityisen päivähoiton järjestäjistä.

2 MILLOIN PALVELUNTUOTTAJA VOI MYYDÄ SOSIAALIHUOLTOPALVELUJA ARVONLISÄVEROTTOMASTI?

Kunnat, kuntayhtymät ja valtio voivat myydä sosiaalihuoltopalveluja arvonlisäverottomasti.

Ilmoituksenvaraiset, ei rekisteröivät palvelut, jotka käsitellään kunnassa: Yksityisten palveluntuottajien myymien tukipalvelujen verottomuuden edellytyksenä on, että palveluntuottaja on tehnyt toiminnastaan ilmoituksen Taivalkosken sosiaali- ja terveyslautakuntaan. **Verottomuus koskee ainoastaan niitä palveluja ja siinä laajuudessa, joiden harjoittamisesta yksityinen palveluntuottaja on tehnyt ilmoituksensa.** Jos palveluntuottaja toimii useissa kunnissa, ilmoitus täytyy tehdä kaikkiin kuntiin. Ympäri vuorokautisten sosiaalihuoltopalvelujen tuottamiseen vaaditaan sosiaaliviranomaisen lupa.

- Yksityisten palvelujenantajien rekisteriin ei merkitä kotipalvelun tukipalveluja ja niihin rinnastettavia palveluja ja perhepäivähoitajia (lain 27 §:n 2 mom.) **Niihin sovelletaan kuitenkin muilta osin yksityisistä sosiaalipalveluista annettua lakia, ja Taivalkosken kunnan sosiaaliviranomaisella on ensisijainen velvollisuus valvoa toteutuneita tukipalveluja.**
- Toimielimen on suositeltavaa ratkaista hallintopäätöksellä, katsotaanko palvelu kunnan toimielimen valvottavaksi yksityiseksi sosiaalipalveluksi. Näin asia tulee riittävästi dokumentoiduksi, mikä helpottaa muun muassa palvelujen arvonlisävero-kohtelun arvioimista.
- Kunnan sosiaalihuollon toimielin pitää luetteloa yksityisen kotipalvelun tukipalveluista ja päivähoiton järjestäjistä.

3 ARVONLISÄVEROTTOMAKSI PALVELUNTUOTTAJAKSI HAKEUTUMINEN

Palveluntuottajaksi hakeutuminen

Arvonlisäverottomaksi palveluntuottajaksi hakeutuva tekee ilmoituksen toiminnastaan Taivalkosken sosiaali- ja terveyslautakuntaan erillisellä hakulomakkeella liitteineen.

Tietojen anto ja ylläpito

Palveluntuottajan tulee ylläpitää ajan tasalla oma-aloitteisesti yritystään, toimipaikkojaan ja palveluaan koskevat tiedot. Mikäli palveluntuottaja laiminlyö tietojen ajan tasalla pitämisen, palveluntuottaja voidaan poistaa palveluntuottajarekisteristä, jolloin palveluntuottaja ei voi ottaa vastaan uusia arvonlisäverottomia asiakkaita.

Palveluntuottaja voi antaa hakeutumisen yhteydessä lisätietoja toiminnastaan, kuten kohderyhmätieto, esteettömyystiedot ja jonotusaika.

Pakolliset ilmoittautumisen yhteydessä toimitettavat tiedot
Ennakkoperintärekisteriin kuuluminen
Todistus voimassaolevasta vakuutusyhtiön tai -yhtiöiden vastuuvakuutuksesta sekä vakuutusmaksujen suorittamisesta
Työnantajarekisteriin kuuluminen
Kaupparekisteriin kuuluminen
Verojen ja sosiaalimaksujen maksutiedot
TYEL ja eläkemaksujen maksutiedot
Työehtosopimus
Tieto työterveyshuollosta (mikäli yritys toimii työnantajana)
Ostavastuu-suunnitelma
Lupa sosiaali- ja/tai terveydenhuoltopalvelujen antamiseen: jäljennös myönnetystä aluehallintoviraston luvasta tai ote yksityisten palvelutuottajien rekisteristä tai selvitys luvan hankkimisesta palvelun alkamiseen mennessä
Henkilökuntaluettelo nimikkeineen ja koulutuksineen
Selvitys alihankkijoista
Palveluiden hintaliite
Esitettävä tarvittavat rikosrekisteriotteet rikostaustan selvittämiseksi työskennellessä lasten kanssa

Kunta tekee päätöksen palveluntuottajan hyväksymisestä tai hylkäämisestä kolmen (3) kuukauden kuluessa ilmoittautumisesta.

4 OHJE YKSITYISELLE PALVELUNTUOTTAJALLE ARVONLISÄVEROTTOMASTA PALVELUSTA

Ilmoitus kunnalle toiminnasta ja tuotettavista kotipalveluista

Palveluntuottaja on tehnyt toiminnastaan ilmoituksen siihen kuntaan, jonka alueella palveluja tuotetaan. Taivalkoskella ilmoitus tehdään hakemuksella sosiaali- ja terveyslautakunnalle. Ilmoituksessa on mainittava muun muassa palveluala, toiminnan laatu ja palvelujen tuottamistapa. Toiminnan olennaisesta muuttamisesta ja lopettamisesta on myös tehtävä ilmoitus kunnalle.

Sopimus ja vastuuhenkilö

Palveluntuottaja laatii asiakkaan kanssa palvelusopimuksen palvelujen tuottamisesta sosiaalihuoltopalveluina kirjallisella sopimuksella (sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista annettu laki 6 §). Kirjallisessa sopimuksessa määritellään palveluntuottamisen ja järjestämisen ehdot, asiakasmaksut sekä ne velvollisuudet ja oikeudet, joita palveluntuottajalla ja asiakkaalla on. Asiakkaalla on oikeus saada tietoa palveluista, eri vaihtoehtoista ja asiakasmaksuista. Palveluntuottajalla on vastuuhenkilö, joka vastaa palvelujen laadusta ja valvoo, että sopimuksen ja suunnitelman perusteella järjestettävä palvelukokonaisuus täyttää asetetut vaatimukset.

Palvelusuunnitelma tai muu vastaava suunnitelma

Sosiaalihuoltopalvelun määrittämiseen ei tarvita viranomaisen tekemää päätöstä. Riittää, että kansalaisen tarve täyttää sosiaalihuollon edellytykset. Yksityisen palvelun henkilöllä on oltava tehtäviin soveltuva koulutus tai työkokemus. Palveluntarve voi olla jatkuvaa tai tilapäistä.

Yksityinen sosiaalipalvelun tuottaja arvioi asiakkaan toimintakyvyn ja onko kyseessä sosiaalihuollon tarve.

Sosiaalihuollon tarpeen voi palvelusuunnitelmaa tehtäessä todeta lääkärintodistuksen ohella esim. vanhuspalvelulain (980/2012) 15 §:n mukaisella selvityksellä palvelutarpeesta. Palvelusuunnitelmasta on riittävän yksityiskohtaisesti käytävä ilmi asiakkaan yksilöllinen tilanne niiltä osin, kuin se vaikuttaa palvelujen sisällöstä, järjestämistavasta ja määrästä päättämiseen. esim. asiakkaan kotona tehdään tarvekartoitus, jonka jälkeen tehdään kirjallinen palvelusopimus. Sopimuksesta tulee käydä ilmi esim. mitä palveluja ja kuinka paljon asiakkaalle myydään ja matkakustannukset.

Suunnitelmasta tulee ilmetä:

- sosiaalihuollon tarpeen peruste
- asiakkaan toimintakyky
- palvelujen ja hoidon tarve
- palvelujen ja hoidon tavoitteet
- toimenpiteet tavoitteiden toteuttamiseksi
- tarpeen vaatiessa myös hoito-ohjeet

Silloin kun sosiaalihuolto toteutetaan kunnan tekemän päätöksen perusteella yksityisen sosiaalipalvelun tuottajan toimesta, vastuu suunnitelman laatimisesta kuuluu kunnan sosiaali- tai terveystoimistoille tai päivähoiton vastuhenkilölle.

Palveluntuottajan on laadittava omavalvontasuunnitelma toiminnan asianmukaisuuden varmistamiseksi. Omavalvontasuunnitelmassa tulee olla kaikki tuottajan sosiaalipalvelut ja palvelukokonaisuudet. Palveluntuottajan on pidettävä omavalvontasuunnitelma julkisesti nähtävänä ja seurattava sen toteutumista. Omavalvontasuunnitelma on osa sosiaaliviranomaisten valvontaa ja siten myös osa palvelun laadun hallintaa sekä sen kehittämistä. Omavastuusuunnitelma tulee olla valmiina viimeistään 6kk toiminnan aloittamista.

Laskuun merkitään

1. Arvonlisäverolain (1501/1993) 37 §:n mukaan arvonlisäveroa ei suoriteta sosiaalihuoltona tapahtuvasta palvelujen ja tavaroiden myynnistä.
2. Asiakkaan palvelusuunnitelman / palvelusopimuksen numero

Yritys laskuttaa palvelun suoraan verottomana. Jos asiakkaalla on verotettavia tuloja, hän voi tehdä maksetusta palvelusta kotitalousvähennyksen. Poikkeuksena: ateriapalveluista ja ruokailusta ei saa kotitalousvähennystä.

Jos asiakas on oikeutettu saamaan arvonlisäverotonta sosiaalihuoltopalvelua, laskun voi maksaa myös omainen. Laskulla tulee näkyä asiakastiedot.

Alihankkijat

Pelkästään se, että palvelut kuuluvat rekisteriin merkityn tai ilmoituksen tehneen palvelujen tuottajan asiakkaalleen tarjoamaan kokonaisuuteen, ei vapauta alihankkijaa verovelvollisuudesta. Jotta alihankkijan tarjoamat palvelut olisivat arvonlisäverottomia, tulee myös alihankkijan myymien

palvelujen täyttää edellä kohdissa 4.2 - 4.5 esitetyt vaatimukset. Alihankkijan ei tarvitse kuitenkaan tehdä palvelusuunnitelmaa sosiaalipalvelun saajan kanssa. Alihankkijan kohdalla riittää, että kokonaispalvelun tarjoaja on tehnyt asiakkaan kanssa palvelusuunnitelman. Palvelusuunnitelmassa täytyy mainita alihankintana hankittavat palvelut ja niiden tarve.

Kunnan, kuntayhtymän tai yksityisten palveluntuottajien toisilta yksityisiltä palveluntuottajilta ostamat sosiaalihuoltopalvelut, jotka luovutetaan edelleen asiakkaalle, ovat verottomia, mikäli kohdissa 4.2 - 4.5 esitetyt verottomuuden edellytykset täyttyvät. Myös kunnan tai kuntayhtymän toiselle kunnalle tai kuntayhtymälle alihankintana myymät sosiaalihuollon palvelut, mukaan lukien kotipalvelujen tukipalvelut, ovat verottomia.

Esimerkki 1: Yksityinen palveluntuottaja ylläpitää yksikköä, jossa on palvelutalo ja päiväkotia. Palveluntuottaja ostaa päiväkotipalvelut toiselta palveluntuottajalta. Päiväkotipalveluja myyvän palveluntuottajan myynti toimintayksikön pitäjälle on verotonta.

Esimerkki 2: Yksityinen palveluntuottaja myy kotipalveluja asiakkaille. Kunta maksaa osan asiakkaiden kustannuksista. Kotipalveluja tuottava yritys ostaa ateriapalvelut yritykseltä, joka on tehnyt ilmoituksen kunnalle ja täyttää muutoinkin verottomuuden edellytykset. Ateriapalvelujen myynti on verotonta.

Riittävänä näyttönä siitä, että toiselle palveluntuottajalle myyty palvelu luovutetaan edelleen asiakkaalle, voidaan pitää palveluntuottajan antamaa kirjallista vakuutusta. Vakuutuksessa tulee olla seuraavat tiedot: palveluntuottajan nimi, osoite ja mahdollinen Y-tunnus, alihankkijan nimi, osoite ja mahdollinen Y-tunnus, viittaus palveluntuottajan ja asiakkaan väliseen sopimukseen (asiakkaan nimi ja osoite sekä sopimuksen päiväys ja mahdollinen numero), alihankkijan luovuttaman palvelun luonne, sen tarve ja palvelun suorittamisen aloittamispäivä. Palveluntuottaja päivää ja allekirjoittaa vakuutuksen. Siinä tapauksessa, että kunta osallistuu asiakkaalle luovutetun palvelun maksuun, riittävänä näyttönä voidaan pitää kopiota tositteesta, josta osallistuminen ilmenee.

Koululaisten aamu- ja iltapäivähoito

Perusopetuslain (628/1998) 8 a luvussa säädetään koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminnasta. Lain 48 b §:n mukaan kunta voi järjestää ja hankkia perusopetuslain mukaista aamu- ja iltapäivätoimintaa. Toiminnan järjestäminen on kunnalle vapaaehtoista.

Kun kunta päättää järjestää toimintaa, se voi järjestää sitä itse tai hankkia aamu- ja iltapäivätoiminnan palveluja muulta julkiselta tai yksityiseltä palvelujen tuottajalta. Kunnat voivat hankkia aamu- ja iltapäivätoiminnan palveluja esimerkiksi toisilta kunnilta ja kuntayhtymiltä, lasten ja nuorten kanssa työskenteleviltä järjestöiltä, yhdistyksiltä ja seuroilta sekä seurakunnilta. Aamu- ja iltapäivätoimintaa voidaan järjestää kunnan päätöksen mukaisesti koulussa, päivähoitopaikassa tai muussa soveltuvassa paikassa.

Kunnan perusopetuslain nojalla järjestämä ja hankkima aamu- ja iltapäivätoiminta on arvonlisäverolain 39 ja 40 §:ssä tarkoitettua verotonta koulutusta.

Muu kuin perusopetuslain mukainen aamu- ja iltapäivätoiminta voi olla arvonlisäverotonta sosiaalihuoltoa, jos edellä kohdissa 4.2 - 4.5 mainitut edellytykset täyttyvät.

Linkit Verohallinnon alla olevaan ohjeeseen ja tiedotteeseen kotipalvelujen tukipalveluista

[http://www.vero.fi/fiFI/Syventavat_veroohjeet/Arvonlisaverotus/Sosiaalihuoltopalvelujen_arvonlisaverotu\(17776\)](http://www.vero.fi/fiFI/Syventavat_veroohjeet/Arvonlisaverotus/Sosiaalihuoltopalvelujen_arvonlisaverotu(17776))

<http://www.vero.fi/fi->

[Fl/Yritys_ja_yhteisoasiakkaat/Yhdistys_ja_saatio/Arvonlisaverotus/Yksityisten_sosiaalihuoltopalvelujen_arv\(25131\)](http://www.vero.fi/fi-Fl/Yritys_ja_yhteisoasiakkaat/Yhdistys_ja_saatio/Arvonlisaverotus/Yksityisten_sosiaalihuoltopalvelujen_arv(25131))

Hakulomake liitteineen lähetetään:

Taivalkosken sosiaali- ja terveyslautakunta

Sairaalantie 8A

93400 Taivalkoski

Yhteystiedot:

Kehitysvammatyön palveluohjaaja

p. 040 542 1373

Kotihoidon palveluohjaaja

p. 0400 530 257

Kotihoidon ohjaaja

p. 040 575 5473